

**SPECJALNY OŚRODEK SZKOLNO-WYCHOWAWCZY
IM. JANUSZA KORCZAKA W ŻAGANIU**

ul. Skarbowa 19-21, 68-100 Żagań

Program Wychowawczo-Profilaktyczny Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego im. Janusza Korczaka w Żaganiu

Zaopiniowany przez członków Rady Pedagogicznej w dniu 12.09.2024

Spis treści

Trudności uczniów w przyswajaniu wiedzy i umiejętności w zakresie danego przedmiotu

Cele programu:.....

Propozycje działań:.....

Edukacja prozdrowotna w szkole

Cele programu:.....

Propozycja działań:.....

Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych

Cele programu:.....

Propozycja działań:.....

Integracja środowiska uczniowskiego poprzez działalność samorządową i wolontariacką

Cele programu:.....

Propozycja działań.....

Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego

Cele programu:.....

Propozycja działań:.....

Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa

Cele programu:.....

Propozycja działań:.....

Budowanie zespołu klasowego

Cele programu:.....

Propozycja działań:.....

Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny

Cele programu:.....

Propozycja działań:.....

Trudności uczniów w przyswajaniu wiedzy i umiejętności w zakresie danego przedmiotu.

Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym oraz wspieranie ucznia w przezwyciężaniu pojawiających się trudności w nauce jest zadaniem, przed którym stoją osoby dorosłe. Aby tego dokonać, niezbędne jest zapoznanie się z genezą istniejących problemów, czyli odpowiedzenie sobie na pytanie dlaczego niektórzy uczniowie nie są w stanie sprostać stawianym przed nimi wymaganiom edukacyjnym. Niepowodzenia szkolne mogą mieć różną genezę, a co za tym idzie, aby im zaradzić, należy wybrać właściwy sposób radzenia sobie z nimi – metoda powinna zostać dobrana indywidualnie, zgodnie z istniejącymi potrzebami ucznia.

W trakcie przeprowadzania diagnozy zjawiska konieczne jest określenie przyczyn pojawiających się problemów w nauce u dzieci i młodzieży szkolnej. Niepowodzenia mogą mieć różnorodne podłoże. Przyczynę można wskazać w osobowości młodego człowieka, środowisku lokalnym, środowisku szkolnym czy jego warunkach / możliwościach fizycznych.

Wśród zaburzeń, które mogą mieć podłoże w samym uczniu należy wymienić jego zdolności, umiejętności, poziom posiadanej wiedzy, przeżywane uczucia, cechy charakteru, dotychczasowe doświadczenia związane z podejmowaniem nauki, tendencje i przyzwyczajenia pojawiające się podczas nauki, poziom samodzielności oraz motywację do zdobywania wcześniej wyznaczonego celu.

Inną kategorią czynników mogących mieć znaczący wpływ na umiejętności do nauki młodego człowieka może być środowisko szkolne ucznia np.

- brak wystarczających sprzętów i pomocy dydaktycznych w szkole,
- atmosfera w klasie, w szkole niesprzyjająca pracy,
- niesprzyjające relacje pomiędzy uczniami,
- praca pozalekcyjna,
- wadliwa organizacja życia szkolnego,
- wadliwa praca nauczyciela lub wątpliwa pozycja lub autorytet nauczyciela itp.

Wystąpienie kilku czynników odbija się na psychice, a to z kolei objawia się zmienionym zachowaniem i uzewnętrznianych przez ucznia zdolnościach. Z tego powodu uczeń może wolniej przyjmować nowo dostarczaną wiedzę oraz z gorszym skutkiem odtwarzać tę już wcześniej nabytą. Wszystkiemu winne są emocje (nawet te przeżywane w sposób podświadomy) przez dziecko. Uczeń dotknięty problemami może być złębiony, wystraszony, pełen kompleksów, żyć w poczuciu zagrożenia. Może jednak zdarzyć się, że jego zachowanie pójdzie w zupełnie przeciwnym kierunku, stanie się butny, na pokaz pewny swojej siły i znaczenia, nie zrównoważony, czy agresywny. W sytuacji gdy młody człowiek zostanie przytłoczony swoimi niepowodzeniami szkolnymi i nie będzie miał możliwości wykazać się w innych dziedzinach, może to mieć bardzo negatywny wpływ na jego przyszłe starania. Przykre przeżycia i doświadczenia z nimi związane zniechęcają do podejmowania dalszych wysiłków, są źródłem negatywnych postaw wobec obowiązków szkolnych, a nawet osób, które im się z nimi kojarzą.

Obojętnie jak zmieni się zachowanie ucznia jedno jest pewne, zmieni się jego podejście do nauki, gdyż w momencie pozostawania w sytuacji stresowej inne kwestie okażą się dla niego istotne. Przełożenie wspomnianych czynników na niepowodzenia szkolne może powodować u ucznia:

- trudności w rozumieniu, przyswajaniu i odtwarzaniu materiału,
- braku zainteresowania poszczególnymi przedmiotami, spadkiem motywacji poznawczych,
- bezradnością w pokonywaniu trudności związanych z edukacją,
- biernością, brakiem pokazywania większych starań do przyswajania wiedzy, spadkiem wiary we własne umiejętności edukacyjne,
- spadek umiejętności panowania nad swoimi procesami poznawczymi np. utrzymywaniem koncentracji na wyznaczonym zadaniu,
- uchylanie się od obowiązku szkolnego – zaniedbywanie wykształcenia czy kwalifikacji zawodowych.

Jedynie świadomość genezy problemów pozwoli na indywidualne określenia działań zapobiegających, ograniczających bądź niwelujących powstałe trudności w nauce i niepowodzenia szkolne uczniów.

Cele programu:

Propozycje programu w zakresie **Trudności uczniów w przyswajaniu wiedzy i umiejętności w zakresie danego przedmiotu**, mają na celu wspomóc uczniów wykazujących problemy w nauce oraz zapewnić im równe szanse w przyszłości. Przedstawione działania kształtują postawy młodych ludzi i przysposabiają ich do normalnego, zdrowego funkcjonowania w społeczności szkolnej oraz poza nią. Oznacza to, że nauczyciele zapoznają się ze specyfiką trudności, z jakimi spotyka się ich podopieczny oraz razem z rodzicami / opiekunami dziecka uczą się, w jaki sposób przeciwdziałać tym ograniczeniom (na drodze wspólnej pracy z dzieckiem).

Cele szczegółowe programu:

1. Trudności w nauce:
 - Budowanie wiary we własne siły i umiejętności oraz kształtowanie wytrwałości w realizacji wyznaczonych celów,
2. Motywowanie do nauki:
 - Kształtowanie umiejętności organizacji czasu oraz przestrzeni do pracy,
 - Budowa systematyczności w nauce oraz wypracowanie metody powtórek,
 - Kształtowanie umiejętności oceny własnej pracy,
 - Uświadamianie rodziców / opiekunów o konieczności wsparcia oraz okazywaniu akceptacji dziecka,
 - Wskazanie poradni, w których pracują specjaliści zajmujący się daną tematyką.

Propozycje działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Diagnoza zjawiska – ilość osób przejawiających trudności w nauce oraz ich specyfika. 2. Zapoznanie uczniów i rodziców z wymogami stawianymi przed	- diagnoza zjawiska, - analiza uzyskanych wyników oraz dostosowanie działań profilaktycznych do indywidualnych potrzeb uczniów, - spotkania z rodzicami / opiekunami i stała współpraca,	Wychowawcy klas	Cały rok	Cała społeczność szkolna

uczniami z danego przedmiotu szkolnego. 3. Prowadzenie specjalistycznych zajęć usprawniających: terapeutycznych, rewalidacyjnych, psychologicznych, pedagogicznych	- spotkania ze specjalistami.	Nauczyciele specjaliści	Cały rok	Uczniowie
---	-------------------------------	-------------------------	----------	-----------

1. Szkolenie nauczycieli na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych. 2. Utrzymywanie stałej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów.	- spotkanie ze specjalistami np. z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, - szkolenie/ e-szkolenie.	Pedagog, psycholog, koordynator ds. doskonalenia zawodowego	Cały rok	Nauczyciele i wychowawcy
	• prowadzenie przez wychowawcę i nauczycieli własnej, pogłębionej analizy w celu dostosowania odpowiednich technik nauczania względem ucznia; • utrzymywanie stałego kontaktu z poradnią psychologiczno-pedagogiczną, która udziela nauczycielom wsparcia przy dostosowaniu wymagań edukacyjnych wynikających z realizowanych przez nich programów nauczania do indywidualnych potrzeb ucznia.			
1. Szkolenie nauczycieli na temat możliwych zaburzeń zachowania uczniów. 2. Dostosowanie formy zajęć do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów Ośrodka. 3. Szkolenie nauczycieli w temacie inteligencji emocjonalnej dzieci i młodzieży szkolnej. 4. Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych nauczycieli.	- szkolenia, - spotkania ze specjalistami, - materiały szkoleniowe, literatura przedmiotu, - szkolenie/ e-szkolenie.	Koordinatorka ds. doskonalenia zawodowego nauczycieli	Cały rok	Nauczyciele i wychowawcy
	• udział w spotkaniach grupy wsparcia dla nauczycieli • szkolenia nauczycieli w temacie inteligencji emocjonalnej uczniów; • szkolenie podczas, którego nauczyciele dowiedzą się jak powinna przebiegać skuteczna komunikacja pomiędzy nimi, a uczniami.			
1. Szkolenia dla rodziców / opiekunów dzieci na temat specyficznych trudności w nauce przejawianych przez uczniów zdrowych.	- udział w spotkaniach grupy wsparcia dla rodziców - spotkania z psychologiem / pedagogiem szkolnym, psychologiem z poradni, psychoterapeutą, logopedą,	Koordinatorka grupy wsparcia Koordinatorka SPK „Dajmy szansę” Pedagog/psycholog	Cały rok	Rodzice / opiekunowie uczniów

2. Nawiązania lub utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz zachęcanie ich do większego angażowania się w sprawy szkoły i jej uczniów.	- spotkania z wychowawcą i nauczycielami, - materiały szkoleniowe, informacyjne, - warsztaty uczące sposobów pracy z dzieckiem, - dramy, szkolenia.			
3. Uświadamianie rodziców o konieczności samodzielnej pracy dziecka. 4. Nawiązanie stałej współpracy z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną. 5. Indywidualna analiza potrzeb danej rodziny.	- dla rodziców organizowane są spotkania ze specjalistami, których zadaniem jest wyjaśnienie czym jest dana trudność dziecka oraz z czego wynika. Specjalista pomaga zaakceptować rodzicowi sytuację, uczy metod, których stosowanie będzie dziecku pomocne oraz odpowiednich komunikatów; - nauczyciele skupiają się na wypracowaniu dobrego dialogu z rodzicami / opiekunami uczniów oraz utrzymaniu z nimi stałej współpracy na rzecz szkoły i jej uczniów. - psycholog / pedagog szkolny prowadzi grupowe i indywidualne rozmowy (jeśli zaistnieje taka potrzeba) z dorosłymi, w celu uświadomienia im jak istotne znaczenie dla rozwoju młodego człowieka ma zaangażowanie rodzica / opiekuna w jego zajęcia szkolne – dorośli, którzy spędzają ze swoimi podopiecznymi więcej czasu uczestniczą w zachodzących w nim przemianach i mają większy wpływ na kształtowanie postaw, które będą fundamentem do jego zachowania w przyszłości. Zajęcia prowadzone są przez psychologa / pedagoga szkolnego wyspecjalizowanego w tym temacie (nauczanie technik współpracy z dzieckiem podczas nauki, technik pamięciowych, wczuwanie się w sytuacje życiową młodego człowieka itp.); - spotkanie z psychologiem / pedagogiem szkolnym lub wyspecjalizowanym w temacie pracownikiem poradni psychologiczno-pedagogicznej, który podejmie działania mające na celu uświadomienie rodziców / opiekunów uczniów na temat istotności ich roli w procesie wspierania dziecka w nauce i udzielania mu pomocy w sytuacjach jego niepowodzeń szkolnych (zapoznanie dorosłych z metodami pracy z dzieckiem); - szkoła wspiera rodziców w podejmowaniu decyzji na temat przeprowadzenia badania w poradni psychologiczno-pedagogicznej – nauczyciele uświadamiają rodzicom, na jaką pomoc mogą liczyć oraz jakie działania zostaną im zaoferowane przez placówkę PPP tj. opinia wydana przez PPP lub inną poradnię specjalistyczną, która oceni możliwości intelektualne i zdrowotne ucznia i ułatwi wybór narzędzi, które będą wspierać edukację;			

	• wychowawca / psycholog / pedagog szkolny wskazuje rodzicom korzyści dla dziecka płynące z posiadania opinii, orzeczenia PPP lub innej poradni specjalistycznej; • zapewnienie rodzicom poradnictwa u psychologa lub psychoterapeuty, który pomoże określić i dobrać odpowiednią metodę wychowawczą i motywacyjną dla dziecka; • wypracowanie form i zakresu współpracy szkoły z rodzicami tj. zachęcanie rodziców do wspólnego działania na rzecz zapobiegania trudnościom szkolnym – nawiązanie i utrzymywanie stałej współpracy ze szkołą ułatwia kontrolowanie sytuacji problemowej, nadzorowanie postępów i wyznaczania wspólnie z nauczycielami kolejnych celów;
--	---

1. Budowanie postawy możliwości realizacji zamierzonych celów. 2. Rozwijanie poczucia akceptacji do samego siebie oraz poczucia tolerancji i akceptacji względem innych uczniów. 3. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych uczniów.	- spotkania ze specjalistami (np. pracownicy Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej, neurolog, psycholog szkolny, logopeda), - szkolenia, ćwiczenia aktywizujące uczniów, poprawiające wydolność ich pamięci oraz wpływające na akceptowanie siebie i innych osób, - e-lekcja.	Pedagog/ psycholog/ wychowawcy klas/ wychowawcy grup wychowawczych	Cały rok	Uczniowie
	- dla uczniów kierowane są zajęcia usprawniające proces przyswajania wiedzy, np. ćwiczenia na poprawę koncentracji uwagi; - podczas godziny wychowawczej prowadzone są zajęcia z tolerancji oraz inne mające na celu zrozumienie problemów wynikających z odizolowania lub za pośrednictwem e-lekcji; - wychowawca przeprowadza zajęcia mające na celu kształtowanie właściwych postaw wobec własnego rozwoju i wykształcenia. - rozwijanie relacji interpersonalnych na poziomie nauczyciel-uczeń, uczeń-uczeń poprzez m.in.: - częste kontakty i rozmowy nauczycieli/pedagogów z uczniami, uczniów z uczniami, np. podczas lekcji rekomendujemy przeznaczyć 5 minut na integrację oddziału klasowego, - objęcie wsparciem osób nieśmiałych i wycofanych, docenianie każdej aktywności, angażowanie do dodatkowych zadań, - podejmowanie działań integrujących zespół klasowy, np. obchody urodzin, aktywne przerwy śródlekcyjne, - organizowanie częstych wyjść klasowych.			

Edukacja prozdrowotna w szkole.

Zdrowy tryb życia jest obecnie bardziej niż aktualnym tematem, który wymaga znacznego wsparcia wychowawczo-profilaktycznego szkoły. Na zdrowy tryb życia składa się między innymi: zdrowe odżywianie oraz aktywność fizyczna. Są one niezwykle ważną składową i warunkiem do uzyskania prawidłowego rozwoju fizycznego oraz intelektualnego człowieka. Przekładają się również na osiągnięte przez niego wyniki w nauce.

Cele programu:

Szkolna edukacja zdrowotna jest jednym z priorytetów działalności szkoły. Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego pt.: „Edukacja prozdrowotna w szkole” ma na celu:

1. kształtowanie postaw służących zdrowiu, rozwijanie sprawności fizycznej i nawyku aktywności ruchowej;
2. pogłębienie wiedzy na temat zachowań prozdrowotnych, których celem jest utrzymanie bądź przywrócenie stanu zdrowia fizycznego i psychicznego;
3. kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie należy do jednych z najważniejszych wartości w życiu;
4. kształtowanie umiejętności udzielania pierwszej pomocy;
5. uświadamianie istnienia chorób cywilizacyjnych, chorób wenerycznych;
6. uświadamianie problemu depresji.

Cele szczegółowe:

Profilaktyka zdrowego żywienia oraz promowanie aktywności fizycznej na co dzień mają spowodować poniższe zmiany:

1. popularyzacja aktywności fizycznej wśród uczniów,
2. nawiązanie lepszej współpracy z rodzicami/ opiekunami uczniów,
3. polepszenie atmosfery w szkole,
4. poprawa wyników nauczania i osiągnięć uczniów,
5. zmniejszenie ilości absencji dzieci na zajęciach, których geneza była chorobowa,
6. lepsza współpraca szkoły z otoczeniem lokalnym.

Propozycja działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Propagowanie wśród uczniów zdrowego trybu życia. 2. Uświadamianie uczniom jak ważne jest zdrowe odżywianie się. 3. Nauka gotowania/ przyrządzanie zdrowych posiłków. 4. Świadomość znaczenia ruchu fizycznego w życiu każdego człowieka. 5. Zwiększenie aktywności fizycznej i wyrobienie nowych nawyków.	- zajęcia aktywizujące, - konkursy taneczne, wokalne, sportowe, - warsztaty, rajdy, - zajęcia plastyczne, - zajęcia sportowe, - dostępność nauczycieli, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych. - spotkanie z dietetykiem	Szkoła promująca Zdrowie Wychowawcy klas Wychowawcy grup wychowawczych Nauczyciele w-f Nauczyciele zet Nauczyciel przyrody/biologii	Cały rok	Uczniowie
uczniowie obliczają swój współczynnik BMI, przygotowują dokładną listę tego co standardowo spożywają podczas tygodnia (opis spożywanych produktów, sposób ich przyrządzenia, ilość w gramach, itp.) oraz obliczają wartość kaloryczną posiłków przy użyciu jednego z programów dostępnych w Internecie lub za pomocą metody papier, ołówki; - wychowawcy klas , • uczniowie przygotowują stoiska ze zdrową żywnością oraz udzielają informacji na temat prawidłowego przechowywania i przenoszenia pokarmów; Szkoła Promująca Zdrowie • zajęcia na przyrodzie/biologii – jaki wpływ na organizm ma jedzenie fast food'ów? Dzieci przygotowują plakaty informujące o szkodliwości takiego jedzenia; • w ramach zajęć z biologii/przyrody/ godziny wychowawczej realizowane są następujące tematy: ○ znaczenie protein, tłuszczów i węglowodanów dla funkcjonowania organizmu, ○ endorfiny w ciele po ćwiczeniach, ○ nauka czytania i rozumienia etykiet spożywczych na produktach;				

	• zajęcia organizowane na szkolnym korytarzu podczas dłuższych przerw pt. „bądź fit”. Wybrani bądź chętni uczniowie uczą innych wymyślonych przez siebie układów tanecznych; - Szkoła Promująca Zdrowie • nauczyciele i wychowawcy zachęcają uczniów do czynnego brania udziału w obowiązkowych i fakultatywnych zajęciach sportowych;			
1. Uświadomienie zjawiska depresji (uczniowie).	- materiały informacyjne, - pogadanki, - ćwiczenia aktywizujące, - badania i sporządzenia ewaluacji, - dostępność nauczycieli, - e-lekcje, - dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych.	Pedagog/ psycholog Wszyscy nauczyciele Koordynator wolontariatu	Cały rok	Uczniowie
	• pogadanki z psychologiem bądź pedagogiem, który przybliży uczniom zjawisko depresji, jej genezy, przechodzonych etapów, sposobów radzenia sobie w trudnych sytuacjach, eliminowanie lęku, poczucia zagrożenia spowodowanego nadmiernym obciążeniem związanym np. z przygotowywaniem się do sprawdzianów czy obawą przed porażką w grupie rówieśniczej. • kształtowanie w uczniach umiejętności empatii wobec innych ludzi – prowadzenie zajęć w formie dram, dzięki którym uczniowie będą mogli wcielić się w rolę innych osób, które przeżywają jakiś problem bądź mających rozterki; • zachęcanie uczniów do podejmowania działalności wolontariackiej na rzecz innych ludzi - takie zajęcia mają charakter uwrażliwiający; - Akademia Wolontariatu • wzbudzanie w uczniach poczucia zaufania – muszą mieć świadomość, że z każdym nawet najmniejszym problemem mogą zwrócić się do swojego wychowawcy.			
2. Uświadomienie zjawiska depresji (nauczyciele).	- materiały informacyjne, - szkolenia, - e-szkolenia, - dostępność psychologa,	Pedagog/ psycholog Wszyscy nauczyciele Koordynator grypy wsparcia	Cały rok	Nauczyciel Rodzic

	- dostępność i popularyzacja materiałów edukacyjnych.			
	szkolenia nauczycieli (także w formie e-szkoleń i e-learningu) na temat depresji, identyfikacji jej objawów i sposobów wsparcia oraz pomocy uczniom – koordynator grupy wsparcia			

Prawidłowe relacje rówieśnicze – trudności w nawiązywaniu kontaktów rówieśniczych

Prezentowana część Programu Wychowawczo-Profilaktycznego ma na celu wspomóc uczniów w ich trudnościach w nawiązywaniu relacji ze swoimi kolegami i koleżankami ze szkolnych ławek. Analizując stany dzieci i młodzieży, warto zauważyć, że ich przeżycia w dużej mierze zależą od środowiska, w którego skład wchodzi: rodziny, bliższego i dalszego otoczenie oraz czynników wewnętrznych, czyli charakteryzujących każdą z osób, np. cech osobowości. To właśnie te indywidualne predyspozycje, zasoby, potrzeby powodują, że konsekwencje obecnego stanu nie będą jednakowe dla wszystkich. Biorąc powyższe pod uwagę można wyodrębnić trzy główne grupy uczniów:

- Uczniowie posiadający bogate zasoby – w tej grupie znajdują się dzieci wspierane przez rodzinę i przyjaciół, ponadto są to osoby realizujące własne pasje, rozwijające zainteresowania, co wpływa na konstruktywne spędzanie czasu wolnego i rozładowanie napięcia. Wszelkie niepowodzenia nie są u nich podstawą do frustracji, a raczej do wyciągania wniosków i podejmowania nowych innych wyzwań czy aktywności. Dzięki tym zasobom radzenie sobie z kryzysem nie powoduje trudności.
- Uczniowie mający duże wsparcie ze strony rodziny, ale posiadający jednocześnie deficyty społeczne i osobiste – to osoby, które nie posiadają stabilnej samooceny, dowartościowują się poprzez szkolną aktywność, dlatego przerwa w nauce jest dla nich szczególnie trudna. Mają tendencje do zamartwiania się, porównują się do innych, dominuje u nich krytyczna samoocena. Nawiązywanie i podtrzymywanie relacji rówieśniczych nie jest ich mocną stroną. Niezwykle istotną kwestią jest udzielenie im wsparcia informacyjnego oraz emocjonalnego.
- Uczniowie nieposiadający odpowiedniego wsparcia rodziny – charakterystyczne dla tych osób jest szukanie oparcia poza rodziną, najczęściej w środowisku rówieśniczym, tam też zaspokajają większość swoich potrzeb. Powodem takiego stanu rzeczy mogą być utrudnione relacje rodzinne lub uzależnienia, przemoc, choroby. Grupa rówieśnicza jest przestrzenią do rozładowania emocji, podważania samooceny i budowania poczucia własnej wartości. Te osoby z dużą trudnością przechodziły przez społeczną izolację i skutki tego mogą odczuwać przez długi czas. W konsekwencji dzieci te pozostawione są samym sobie w tej trudnej sytuacji i silnie odczuwają skutki kryzysu zarówno związanego z pandemią, jak i tego rodzinnego. Tej grupie uczniów w czasie ich pobytu w szkole, lecz także w trakcie ewentualnej ponownej izolacji należy poświęcić najwięcej uwagi.

Cele programu:

1. Rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami,
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów,
3. Poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istotności nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji między rówieśniczych,
4. Prowadzenie działań profilaktycznych utrzymujący satysfakcjonujący poziom zdolności opisany w punktach wcześniejszych.
5. Wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli, ze szczególnym uwzględnieniem bezpiecznego poruszania się w sieci oraz krytycznej analizy informacji dostępnych w Internecie.

Propozycja działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Kształtowanie właściwych relacji między uczniami. 2. Ukazanie poprawnych i społecznie akceptowanych form relacji w grupie rówieśniczej. 3. Popularyzowanie dobrego zachowania. 4. Promowanie postaw tolerancyjnych.	- godziny wychowawcze, - zajęcia aktywizujące, - e-lekcje, - dramy.	Wychowawcy klas Wychowawcy grup wychowawczych Pedagog Psycholog Nauczyciele rewalidacji	Cały rok	Uczniowie
	• przeprowadzenie rzetelnych dyskusji na temat negatywnych konsekwencji związanych z nadużywaniem nowych technologii. Zachowanie odpowiedniego poziomu higieny cyfrowej – w szczególności w okresie zdalnej edukacji – jest kluczem dla poprawy koncentracji, podniesienia wyników w nauce oraz samej jakości nauczania. • prowadzenie zajęć z wykorzystaniem metod umożliwiających prezentację własnych odczuć i przeżyć, np. w formie dramy (przez psychologa, pedagoga szkolnego bądź innego nauczyciela). Zadaniem uczniów będzie wcielenie się w przypisane im wcześniej role (odgrywane scenki mogą abyś analogicznym przedstawieniem rzeczywistej sytuacji w społeczności rówieśniczej uczniów, np. problem wyalienowania, odtrącania jakiegoś ucznia, przejawianie zachowań agresywnych). Dzięki metodom aktywizującym uczniowie są w stanie bardziej wczuć się w daną sytuację i zrozumieć istotę problemu; • poprawne metodycznie wykorzystywanie przez nauczycieli narzędzi i materiałów dostępnych w sieci, w szczególności opartych na sztucznej inteligencji, korzystanie z zasobów Zintegrowanej Platformy Edukacyjnej.			
1. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów.	- prelekcje, - szkolenia, - broszury, materiały informacyjne.	Pedagog/ psycholog Koordynator grupy wsparcia dla nauczycieli	Cały rok	Nauczyciele, wychowawcy, rodzice/opiekunowie uczniów

	• prowadzenie prelekcji, celem omówienia aktualnych problemów występujących między uczniami na różnym poziomie edukacji – geneza problemu, objawy, skutki, środki zaradcze; • poprawa kompetencji wychowawczych – zwrócenie uwagi jak ważne w procesie wychowawczym jest dawanie dobrego przykładu własnym zachowaniem, które jest spójne z tym czego uczymy swoich podopiecznych (zachowanie dopuszczające podwójne standardy jest niedopuszczalne czyli np. dorośli wychodzą z założenia, że im można zachowywać się w niewłaściwy, nieakceptowany sposób ponieważ są dorosłymi – takie sytuacje są niedopuszczalne i mogą doprowadzić do spadku zaufania dzieci do opiekunów, a w konsekwencji do ich oszukiwania), konsekwencja w słowach i działaniu, umiejętność słuchania problemów podopiecznych, cierpliwość, zrozumienie, docenianie szczerości i otwartości; • praca nad poprawą bądź utrzymaniem satysfakcjonującego poziomu zaufania dzieci i młodzieży do dorosłych – opiekunowie dowiedzą się jak prowadzić ze swoimi podopiecznymi rozmowę w efektywny sposób oraz jakie zasady powinny obowiązywać obie strony (zajęcia prowadzone przez psychologa bądź przygotowanego w tym temacie pedagoga). • zintensyfikowanie współpracy szkół z poradniami w zakresie diagnozowania uczniów i podejmowania działań wspierających uczniów w realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej z nauczycielami i specjalistami ze szkół, z rodzicami i opiekunami prawnymi.
Realizacja ogólnopolskiego projektu edukacyjnego: Sieciaki	Psycholog/ zgodnie z wytycznymi projektu. Pogadanka/rozmowa z uczniami na temat niebezpieczeństw i zagrożeń wynikających z nowej „mody” – challenges.

Integracja środowiska uczniowskiego poprzez działalność samorządową i wolontariacką

Duże znaczenie dla rozwoju młodego człowieka oraz jego sukcesów w dorosłym życiu ma nabywanie kompetencji społecznych takich jak komunikacja i współpraca w grupie, udział w projektach zespołowych lub indywidualnych oraz w organizacjach samorządowych, czyli szeroko rozumiana integracja ze środowiskiem szkolnym. Z perspektywy uczniów ich udział w pracach samorządu uczniowskiego wpływa na najbliższe otoczenie, gdyż w ten sposób mogą współdecydować o tym, jak będzie funkcjonować szkoła. Poprawia się również komunikacja między uczniami, ponieważ dzięki działającemu samorządowi wszyscy wiedzą, co się dzieje w szkole, polepsza to atmosferę i ułatwia rozwiązywanie potencjalnych konfliktów. Z pozycji nauczyciela samorządność uczniów sprzyja budowaniu partnerskich stosunków z młodzieżą, a to z kolei sprzyja unikaniu konfliktów i zaogniania sporów. Działanie w samorządzie to dla uczniów dobra lekcja demokracji w praktyce – organizując wybory do władz SU, uczestnicząc w procesie podejmowania decyzji i ponosząc ich konsekwencje, młodzi uczą się świadomego uczestnictwa w życiu społecznym. Dobrze działający samorząd uczniowski pomaga rozwiązać trudności, zanim osiągną naprawdę dużą skalę. Nie bez znaczenia jest fakt, iż uczniowie zadowoleni i lubiący swoją szkołę to uczniowie bardziej zmotywowani do nauki, a ponadto dla niektórych uczniów, którym nauka sprawia więcej trudności, działanie w SU daje możliwość odnalezienia swoich talentów i „bycia dobrym” w innych obszarach niż wiedza zdobywana podczas lekcji. Uczniowie działający w SU częściej odkrywają zalety pracy w grupie, nie tylko w ramach SU, ale także podczas lekcji w klasie.

Cele programu:

1. Rozwijanie umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji z rówieśnikami,
2. Rozwijanie kompetencji wychowawczych nauczycieli i opiekunów uczniów,
3. Poszerzanie wiedzy nauczycieli i opiekunów na temat prawidłowego rozwoju i funkcjonowania młodych ludzi oraz istotności nawiązywania i utrzymywania poprawnych relacji rówieśniczych.

Propozycja działań

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Propagowanie aktywności i twórczego myślenia uczniów. 2. Wychowywanie samodzielnych, samodzielnie radzących sobie w życiu młodych ludzi. 3. Powiatowy Dzień Wolontariatu	- pogadanki, e-lekcje, samodzielne wystąpienia,	Koordinator wolontariatu Koordinator SU i SUGW nauczyciele realizujący staż	Cały rok	Uczniowie
	- zachęcenie uczniów do udziału np. w pracach w Samorządzie Uczniowskim/ Samorządzie GW, udzielanie się w szkolnym klubie wolontariatu/ udzielanie pomocy osobom potrzebującym tj. osobom starszym z DPSu, dzieciom z Domu Dziecka, działanie na rzecz lokalnej społeczności); - zachęcanie uczniów do kandydowania oraz brania udziału w wyborach do Samorządu Uczniowskiego; - stworzenie gazetek tematycznych również na stronie internetowej Ośrodka - zachęcanie uczniów do realizacji ich własnych pomysłów np. wsparcie schroniska dla zwierząt, zorganizowanie uczniowskiego wsparcia przez uczniów dla osób od nich słabszych, tworzenie grup, które wspólnie się uczą, itp.; - organizowanie projektów tematycznych i społecznych wynikających z potrzeb uczniów, które są okazją do zdobywaniem wiedzy na konkretny temat, rozwijania umiejętności pracy w grupie, komunikacji, dobrego zarządzania czasem i autoprezentacji. - współpraca pomiędzy różnymi podmiotami pomagającymi potrzebującym i włączania się w akcje pomocowe o dużym zasięgu, jak „Szlachetna paczka”, itp. - organizowanie zbiórek charytatywnych - organizowanie ekologicznych kampanii - zorganizowanie biblioteki online, czyli nagrywanie czytania książek – nauczyciele realizujący staż			

Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego.

Część pt. Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego skupia się na promocji i ochronie zdrowia psychicznego w Ośrodku. Prowadzone działania powinny być holistyczne oraz w pełni świadome i zamierzone. Przez holistyczne podejście rozumie się kompleksowe spojrzenie na zjawisko w czterech aspektach, psychicznym, fizycznym, społecznym i duchowym.

Kluczową rolę w procesie pełnią dorośli opiekunowie dzieci, zarówno rodzice jak i nauczyciele młodych ludzi.

To kluczowe zagadnienie opisane zostało wcześniej w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30.10.2023r. w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2023-2030.

Cele programu:

1. zrozumienie czym jest zdrowie psychiczne, jakie są normy, w jaki sposób zauważać odstępstwa od normy oraz jakie działania podejmować w sytuacji ich pojawienia się;
2. kreowanie bardziej pozytywnego, sprzyjającego środowiska do pracy i nauki w szkole;
3. budowanie dobrej relacji między nauczycielami a uczniami;
4. zrozumienia zjawiska depresji oraz jej odmian;
5. ochrona uczniów przed problemami związanymi z szeroko rozumianym zdrowiem psychicznym, skupianie się na strategiach proaktywnych;
6. trening radzenia sobie z konfliktami, przepracowywanie silnych emocji;
7. zdolność empatii dla siebie i innych;
8. nabycie umiejętności dbania o swoje zasoby; zdolność 'odcinania się' od środowisk toksycznych;
9. odczarowanie wizerunku psychologa oraz psychiatry.

Propozycja działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Wzmocnienie kompetencji społeczno-emocjonalnych uczniów 2. Zdolność proszenia o pomoc 3. Zapewnienie pomocy osobom potrzebującym 4. Dbanie o zachowania tolerancyjne w szkole 5. Dbłość o zdrowie psychologiczne oraz fizyczne 6. Dbanie o bezpieczeństwo w szkole, w drodze do szkoły oraz poza jej obiektem.	- spotkania z psychologiem - narzędzia diagnostyczne - szkolenia, warsztaty - dramy - e-lekcje -programy i projekty profilaktyczne, innowacje pedagogiczne	Wychowawcy klas/ wychowawcy grup wychowawczych Pedagog Psycholog Nauczyciele i terapeuci Trening umiejętności społecznych	Cały rok	Uczniowie
	Pedagog i psycholog przy współpracy z rodzicami oraz uczniami, tworzą Szkolny System Wsparcia Zdrowia Psychicznego, który omawia zbiór kompetencji. Kompetencje społeczno-emocjonalne stanowią kluczowe zaplecze do radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Nauczyciele, wychowawcy, psycholog szkolny prowadzą warsztaty, których zadaniem jest wyposażać uczniów w nowe umiejętności życiowe, społeczne i emocjonalne, dzięki którym uczeń w prostszy sposób będzie mógł radzić sobie z trudnościami, ze zmianą i stratą, czy napotykanymi konfliktami. Przykładowe zagadnienia: - budowanie poczucia własnej wartości, - asertywność - umiejętność pozytywnego myślenia, - konstruktywne przekazywanie informacji zwrotnej, - zarządzanie sobą w czasie - odnajdowanie się w grupie, - umiejętność empatii i dostrzegania innych ludzi, - prowadzenie umiejętnej komunikacji - umiejętność przyjmowania informacji zwrotnej,			

	○ uczniowie rozpoznają emocje, potrafią nazwać przeżywane ludzkie emocje pokazane na fotografiach ○ uczniowie odgrywają scenki konfliktowe. Zajęcia prowadzone w formie dramy mogą pokazywać prawdziwe bądź wyreżyserowane zachowania problemowe oraz towarzyszące im emocje. Zadaniem uczniów jest wcielenie się w wyznaczone rolę oraz w konstruktywny i spokojny sposób rozwiązanie sytuacji problemowej. Początkowo uczniowie pracują w parach, jednakże na koniec jedna para obserwowana jest przez resztę klasy i ma prawo udzielania swojego, dodatkowego feedbacku do zaobserwowanej sytuacji. • uczniowie świadomi są swoich zdolności oraz ograniczeń, wiedzą nad czym pracować. Znają również swoje granice wytrzymałości dlatego wiedzą jak postąpić w sytuacjach przekraczających ich zdolności. Młodzi ludzie wiedzą, że zawsze mogą skontaktować się z osobami od telefonu zaufania. • Działania podejmowane podczas godziny wychowawczej przez wykwalifikowaną w tematach nauczyciela i/lub psychologa, pedagoga szkolnego. ○ Proponowane warsztaty zwiększają umiejętność konstruktywnych form reagowania. Uczniowie wypracowują standardy komunikacyjne, wiedzą gdzie i jakie są ich bariery komunikacyjne. Zajęcia mają na celu również zwiększenie uczniowskiej niezależności oraz odporności na presję środowiskową. ○ Uczniowie wiedzą czym jest stres, w jaki sposób reagują, oraz jak opanować sytuacje stresową, jakie metody odstresowujące na nich działają. ○ szereg zajęć terapeutycznych mających za zadanie zaprezentowanie wielu form radzenia ze stresem oraz umiejętnego wyciszania się. Proponowane formy zajęć: joga, ćwiczenia medytacyjne, medytacja przez taniec, zapoznanie się z metodą Schultza. • Szkolenia integracyjne, których celem jest zwiększenie poczucia więzi ze szkołą oraz przynależności do zespołu klasowego, np. warsztaty interpersonalne, turnus rehabilitacyjny, grill, szkolne sprzątanie świata, festyn. • Spotkanie z psychologiem i psychiatrą. Podczas spotkania opowiedzą oni o swojej pracy, metodach, formach pracy oraz o tym, kto może się do nich zgłosić. Porozmawiamy również o psychoterapii w nurcie pozytywnym, która pomoże 'odczarować' obecny, dość nieodpowiedni i mało pozytywny obraz psychologa.
--	---

1. Zarządzanie sytuacją kryzysową 2. Redukcja zagrożenia patologiami i wykluczeniem społecznym 3. Nawiązanie współpracy z organizacjami, fundacjami 4. Podnoszenie kwalifikacji w zakresie Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, wiedzy na temat stresu, sytuacji stresowych, depresyjnych, itp.	- szkolenia - spotkania online - e-szkolenia	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Nauczyciele, Wychowawcy
	• Szkolenia i samodoskonalenie nauczycieli i wychowawców podnoszące kwalifikację i zdolności do reagowania i zarządzania w sytuacjach trudnych, kryzysowych (przebieg sytuacji kryzysowej, jak uchronić się przed kryzysem, plan postępowania w sytuacji kryzysowej). • nauczyciele rozumieją czym jest depresja oraz potrafią rozpoznać stany depresyjne; wiedzą jakie emocje mogą towarzyszyć osobie w depresji; znają punkty zapalne; świadomi są możliwych konsekwencji wynikających z przeżywania stanów depresyjnych; • nauczyciele wiedzą czym jest wypalenie zawodowe, co do niego prowadzi oraz w jaki sposób się przed tym uchronić; pedagodzy potrafią zidentyfikować ten stan u siebie oraz swoich kolegów po fachu; • nauczyciele wiedzą gdzie szukać pomocy, wsparcia w sytuacji zetknięcia się ze zjawiskiem wypalenia zawodowego czy depresją. • szkolenie nauczycieli i innych pracowników szkoły w zakresie umiejętności wychowawczych i pracy w zespole • praca nad relacjami i komunikacją w trójkącie dziecko-rodzic-wychowawca; • nauczyciel, wychowawca wspólnie z psychologiem/ pedagogiem szkolnym podejmuje się diagnozy i interpretacji problemów uczniów i nieporozumień klasowych; • podczas rad pedagogicznych omawiane są sposoby pracy z uczniem z trudnościami, wymagającym innego podejścia edukacyjnego; • nawiązanie współpracy z instytucjami, organizacjami oferującymi wsparcie psychologiczne w momentach trudnych. Przykładowe organizacje: Instytut Edukacji Pozytywnej, Fundacja ISKIERKA, PPA - Polish Psychologists' Association, Fundacja Razem, Fundacja Nagle Sami, FRIPP - Fundacja Rozwoju i Promocji Psychoterapii, itp. • Efektywność świadczenia pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest jednym z ważniejszych zagadnień i wymogów stawianych przez pedagogami szkolnymi. Badanie proponowane przez ECRK pomoże sprawdzić czy poziom świadczonej pomocy jest obecnie wystarczający.			

1. Podnoszenie kwalifikacji w zakresie wiedzy na temat stresu, sytuacji stresowych, depresyjnych, itp. 2. Wzmocnienie relacji na linii uczniowie-nauczyciele-rodzice	- szkolenia, warsztaty - materiały informacyjne, ulotki opracowane ORE - pogadanki - godziny wychowawcze - zajęcia w plenerze - e-szkolenie	Dyrektor Wicedyrektor Nauczyciele		Nauczyciel, wychowawca, rodzice/ opiekunowie dzieci
	• szkolenie tłumaczące nowe problemy komunikacyjne oraz reakcje stresowe i lękowe powstałe w efekcie zmiany sposobu nauczania z trybu stacjonarnego na formę online; • dorośli dowiadują się czym jest stres oraz jak radzić sobie w sytuacjach stresowych, • praca nad poprawą bądź utrzymaniem satysfakcjonującego poziomu zaufania dzieci i młodzieży do dorosłych – opiekunowie dowiedzą się jak prowadzić ze swoimi podopiecznymi rozmowę w efektywny sposób oraz jakie zasady powinny obowiązywać obie strony (zajęcia prowadzone przez psychologa bądź przygotowanego w tym temacie pedagoga); • zintensyfikowanie współpracy poradni ze szkołami i placówkami w zakresie diagnozowania uczniów i podejmowania działań wspierających uczniów w realizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej z nauczycielami i specjalistami ze szkół, placówek, z rodzicami i opiekunami prawnymi.			
1. Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców	- szkolenia	Pedagog Psycholog	Cały rok	rodzice/ opiekunowie dzieci
	• psycholog bądź wykwalifikowany w temacie nauczyciel w konstruktywny sposób prowadzą szkolenie dla rodziców/ opiekunów dzieci z tematu depresji i stanów depresyjnych; • działania profilaktyczne skupione są na eliminowaniu czynników ryzyka (indywidualnych, rodzinnych, szkolnych oraz środowiskowych) oraz wzmacnianie czynników chroniących;			

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Część: Wspieranie dobrostanu dzieci i młodzieży, ich zdrowia psychicznego.

Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę.
Edukacja dla bezpieczeństwa.

Cele programu:

1. Rola wartości w nauczaniu i w wychowaniu dzieci i młodzieży
2. Analiza wartości szczególnie ważnych dla społeczności szkolnej
3. Zwiększenie wrażliwości uczniów na prawdę i dobro. Zwiększenie tolerancyjności, postawy otwartości wobec innych.
4. Uwrażliwienie uczniów na otaczające ich piękno oraz umiejętność jego odnajdywania.

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Część: Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę.
Edukacja dla bezpieczeństwa.

Propozycja działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Tolerancja oraz otwartość na różnorodność, odmienność. 2. Otwartość na nowe przeżycia. 3. Zrozumienie oraz zaakceptowanie własnego ciała oraz zachodzących w nim przemian.	- szkolenia, warsztaty - dramy - e-lekcje - spotkanie z ludźmi kultury i sztuki	Wszyscy nauczyciele	Cały rok	Uczniowie
• Zajęcia, których celem jest samopoznanie i budowanie własnej wartości: ○ podczas wychowania fizycznego nauczyciel prowadzi zajęcia pozwalające uświadomić uczniom posiadane przez nich zdolności fizyczne, zaznajamia ich z predyspozycjami ich ciała oraz z aktualnymi granicami. Uczniowie rozmawiają na temat możliwości fizycznych człowieka oraz starają się stworzyć dopasowany indywidualnie do swoich potrzeb program ćwiczeń fizycznych (nauczyciel promuje zdrowe i swobodne zachowywanie się we własnej skórze oraz akceptowanie własnego ciała). Zajęcia mają na celu zachęcić mniej aktywnych uczniów do podjęcia wysiłku i zaangażowania w wykonywanie ćwiczeń podczas prowadzonych zajęć oraz w czasie wolnym. Jeśli predyspozycje i aspiracje uczniów odbiegają od aktualnych możliwości szkoły, należy wskazać im miejsca lub osoby, pod okiem, których będą mogli rozwijać swoją pasję. Podczas zajęć nauczyciel tłumaczy jakie znaczenie dla rozwoju poznawczego i emocjonalnego ma podejmowanie wysiłku fizycznego; • Lekcja pt. „nauka pozytywnego myślenia” – ćwiczenia w formie dramy – przedstawiamy uczniom wiele sytuacji z życia codziennego np.: ○ zapraszasz swojego kolegę do kina, ale ten odmawia, ○ twoja koleżanka nie odpisuje Ci na SMSy, ○ opowiadasz swojemu rodzicowi o dniu spędzonych w szkole. Ten jednak wydaje się nie być zainteresowany tym co mówisz, ○ itp.				

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Część: Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa.

	Prosimy uczniów o zinterpretowanie podanych sytuacji, zastanowienie się dlaczego odbiorcy zachowali się w ten, a nie w inny sposób. Po uzyskaniu od dzieci odpowiedzi należy przedstawić im przykładowe powody, które wpłynęły na to, że odbiorcy zareagowali w określony sposób. Żaden z wymienionych powodów nie jest związany z samym odbiorcą, natomiast ma związek z sytuacją zewnętrzną np. kolega ma za dużo lekcji bądź ma szlaban, więc nie może pójść do kina, dziewczynka nie ma pieniędzy na koncie bądź zostawiła telefon u babci, dlatego nie odpisuje na wiadomości, rodzic jest zmęczony i nie może się skupić na wypowiedzi dziecka, itp. Uświadamiamy młodym ludziom, że zachowania, z którymi często się spotykają nie mają nic wspólnego z dotkniętym młodym człowiekiem. Nauczyciel uczy i zachęca uczniów do patrzenia w ten sposób na podobne sytuacje, nie wszystko bowiem musi być odpowiedzią na ich zachowanie, nie wszystko musi być związane z ich osobą; - pedagog/Psycholog/wychowawca • Szkoła zaprasza przedstawicieli kultury i sztuki do opowiedzenia o swoim zawodzie oraz pasji.			
1. Przeciwdziałanie przedwczesnej inicjacji seksualnej.	- warsztaty, szkolenia, dramy, - materiały informacyjne, - nawiązanie współpracy z Organizacją „Ponton”, - sesja plakatowa.	Wychowawcy klas Nauczyciel WDŻ	Cały rok	Uczniowie
	• edukacja seksualna prowadzona przez osoby specjalizujące się w temacie – nawiązanie współpracy z organizacją „Ponton”; • lekcja pt. „współczesne media, a rzeczywistość” – nauczyciel prezentuje uczniom reklamy telewizyjne, umieszczone w czasopismach i billboardach. Uczniowie starają się zinterpretować prawdziwy przekaz reklamowy, jak również podejść krytycznie do treści seksualnych w prezentowanych reklamach; • debata na temat pornografii – nauczyciel sprawdza poziom wiedzy uczniów na temat pornografii oraz zagrożeń wynikających z oglądania i wzorowania się na zawartych tam treściach; • szereg lekcji pt.: „Bądź bezpieczny”: ○ uczniowie uczestniczą w programie poświęconym profilaktyce infekcji HIV i zwalczaniu AIDS. Celem zajęć jest podniesienie świadomości uczniów na temat chorób,			

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Część: Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa.

	informowanie na temat profilaktyki, bliskich i daleko idących objawach chorób oraz możliwości zarażenia się, - o informowanie uczniów na temat anonimowego dostępu do testów na występowanie wirusa HIV oraz wskazywanie najbliższych placówek, które mogą wykonać takie badanie, - o uczniowie przygotowują plansze, każda z nich poświęcona jest obaleniu jednego mitu związanego z tematyką HIV, - o uczniowie przygotowują gazetkę ścienną zawierających informacje o chorobach wenerycznych oraz przykładach efektywnej profilaktyki. • trening asertywności – umożliwi uczniom bronienie się w sytuacjach zmuszania ich do czegoś. Odgrywanie przedstawionych tzn. sytuacji trudnych w parach (pod nadzorem specjalisty).			
1. Szkolenia dla rodziców/opiekunów dzieci. 2. Spotkania z wychowawcą oraz utrzymywanie stałej i poprawnej relacji na linii nauczyciele-rodzice/opiekunowie dzieci. 3. Zaangażowanie rodziców w działalność szkolną.	- spotkania z wychowawcą, - pogadanki.	Wychowawcy klas i grup wychowawczych Koordynator grupy wsparcia Pedagog Psycholog	Cały rok	Rodzice/ opiekunowie uczniów
	• rodzice/opiekunowie dzieci czuwają nad tym, aby ich pociechy wykazywały właściwą postawę charakteryzującą się wysoką kulturą osobistą oraz sumiennie realizowało obowiązek szkolny; • rodzice/opiekunowie utrzymują regularny kontakt z wychowawcą klasy, wykazują zainteresowanie aktualnym stanem wiedzy swoich pociech oraz w razie zaistnienia potrzeby sami podejmują kontakt z konkretnym nauczycielem, wychowawcą klasy czy dyrektorem; • rodzice/opiekunowie angażują się w działania realizowane przez szkołę tj. akademie i uroczystości szkolne, konkursy, wydarzenia, imprezy klasowe i szkolne, wyjścia, wyjazdy, itp.; • rodzice/opiekunowie uczniów, których pociechy wykazują specyficzne trudności wychowawcze pozostają w stałym kontakcie z pracownikami szkoły i podejmują się wspólnych działań w celu polepszenia aktualnej postawy dzieci i młodzieży. Zadaniem wychowawców klas jest ułatwienie im tego kontaktu bądź wskazanie alternatywnych form szukania wsparcia;			

Program Wychowawczo-Profilaktyczny

Część: Szkoła miejscem edukacji obywatelskiej, kształtowania postaw społecznych i patriotycznych, odpowiedzialności za region i ojczyznę. Edukacja dla bezpieczeństwa.

- rodzice/opiekunowie, których pociechy wykazują problemy edukacyjne i/lub towarzyskie (np. problemy socjalizacyjne z koleżankami i kolegami ze szkoły) pozostają w stałym kontakcie z wychowawcą, psychologiem/pedagogiem szkolnym/pracownikami poradni psychologiczno-pedagogicznej oraz pracują nad zmianą i poprawą aktualnego stanu;
- uświadomienie rodzicom/opiekunom dzieci, że dotychczasowe badania naukowe nie wskazują na istnienie bezpośredniej korelacji pomiędzy wysoką samooceną uczniów a ich osiągnięciami szkolnymi (Baumeister, 2003) a tego typu teorie są na chwilę obecną bardzo dobrze sprzedającym się produktem marketingowym. Dlatego też należy kształtować w młodych ludziach pozytywny, ale adekwatny poziom samooceny oraz zachęcać ich do „brania” życia w swoje ręce i realizowania swoich planów, jak również do formowania w ich zachowania samokontroli, która wpływa na kształtowanie sumienności i wytrwałości w działaniach;
- specjalista/wykwalifikowany w temacie samooceny pedagog rozmawia z rodzicami na temat zagrożeń wynikających z posiadania przez dziecko niskiej samooceny. Warto wskazać zachowania dorosłych, które mogą wpływać na obniżanie samooceny młodych ludzi np. wysokie wymagania i aspiracje rodziców, ograniczone zaufanie do dziecka, czy mała ilość czasu poświęcana na wspólną aktywność;
- przeprowadzenie spotkania z opiekunami uczniów na temat ustalania zasad panujących w domu, przestrzegania ich przez wszystkich domowników oraz konsekwentnego reagowania w sytuacjach, gdy dana reguła nie zostanie dotrzymana. Spotkanie prowadzone jest przez **koordynatora grupy wsparcia, psychologa/pedagoga**, który opowiada o konsekwencjach istnienia w domu podwójnych standardów – jednych wymagań względem dzieci i młodzieży, innych odmiennych w stosunku do dorosłych. Celem spotkania jest uświadomienie dorosłym, że najwięcej pozytywnych skutków wychowawczych przynoszą pozytywne wzorce zachowań samych rodziców oraz okazywanie wzajemnego szacunku, troski i zainteresowania. Rodzice dowiadują się w jaki sposób pracować nad polepszeniem dialogu pomiędzy nimi a ich pociechami oraz wiedzą gdzie szukać pomocy, gdy sytuacja jest bardziej wymagająca (np. terapia rodzinna – oczywiście przy proponowaniu tego typu aktywności w pierwszej kolejności konieczne jest odczarowanie niepochlebnej roli psychologa w tym procesie. Dobrze jest przedstawić go jako osobę postronną, który patrzy obiektywnie na procesy, które zachodzą w domu dziecka).

Budowanie zespołu klasowego

Relacje rówieśnicze są kluczowe do poprawnego funkcjonowania klas, całej szkoły, a co za tym idzie efektywnych działań edukacyjnych. Niestety sytuacja pandemiczna spowodowała konieczność odnowienia bądź nawiązania z powrotem istniejących wcześniej relacji koleżeńskich oraz relacji pomiędzy uczniami-nauczycielami oraz nauczycielami-rodzicami, czy opiekunami uczniów.

Konieczne jest podejście do procesu kompleksowo, nie można oczekiwać, że uczniowie wrócą do wcześniej posiadanych relacji, a prawdopodobnie będzie konieczne budowanie zespołów klasowych na nowo. Pomocna w tej sytuacji będzie postawa otwartości, zrozumienia dla różnych zachowań, emocji uczniów.

Cele programu:

1. Ponowna adaptacja uczniów do zajęć w trybie stacjonarnym.
2. Zaznajomienie się z zespołem klasowym oraz nawiązanie więzi koleżeńskich, przyjacielskich.
3. Przypomnienie aktualnie obowiązujących zasad organizacyjnych i zasad pracy w szkole i w klasie.
4. Rozpoznanie aktualnej sytuacji uczniów - nastrojów, samopoczucia, doznanych trudnych przeżyć w związku z pandemią.
5. Przekazanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy.

Propozycja działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Zajęcia integracyjne. 2. Ponowna adaptacja uczniów do zajęć w trybie stacjonarnym. 3. Zaznajomienie się z zespołem klasowym oraz nawiązanie więzi koleżeńskich, przyjacielskich. 4. Przypomnienie aktualnie obowiązujących zasad organizacyjnych i zasad pracy w szkole i w klasie. 5. Zajęcia integracyjne z uczniami przybyłymi z zagranicy, w szczególności z Ukrainy.	- ćwiczenia indywidualne i grupowe, - ćwiczenia integrujące klasy uczniowskie, - ćwiczenia aktywizujące.	Wychowawcy klas i grup wychowawczych Specjaliści	IX 2024/wg potrzeb	Uczniowie
	- zajęcia integracyjne dla klas na początku roku szkolnego – uczniowie przedstawiają się, szukają podobieństw ze swoimi kolegami i koleżankami ze szkolnych ław, a następnie z resztą klasy, biorą udział w zajęciach budujących umiejętność komunikacji, nawiązywania współpracy, wzajemnego zaufania, wspólnego rozwiązywania problemów i radzenia sobie w sytuacjach kryzysowych. Zajęcia mają na celu zwiększenie otwartości i akceptacji młodych ludzi do samych siebie oraz tolerancji względem odmienności swoich rówieśników; - zajęcia integracyjne dla klas do których dołączą uczniowie z zagranicy, w szczególności z Ukrainy (w zależności od zaistniałej potrzeby) - uczenie współodpowiedzialności za swoich kolegów i koleżanki z klasy i ze szkoły, wzmacnianie poczucia solidarności – nauczyciele respektują ustanowione w szkole zasady i wyciągają konsekwencje w sytuacji, gdy nie są one przestrzegane. Nauczyciele nie pochwalają typowego „donosicielstwa”, jednak nie bagatelizują zgłaszanych sytuacji. Podczas zajęć uczniowie tworzą własne klasowe zasady, według których chcą pracować (reguły muszą zostać zaakceptowane przez każdego ucznia z osobna oraz nauczyciela, można negocjować poszczególne punkty regulaminu) tj. podczas zajęć nie używamy telefonu komórkowego, nie przerywamy innym mówiącym, szanujemy cudzą prywatność, mamy prawo wyjść do toalety kiedy zaistnieje taka konieczność, nie podnosimy głosu, itp. Ważne, aby zasady były tworzone wspólnie przez uczniów i nauczycieli oraz dawały tym pierwszym poczucie, że nawiązują oni partnerską, otwartą relację ze swoim nauczycielem; - wspólne wyjścia poza teren szkoły – zajęcia mogą łączyć kilka różnych celów np. integrowanie uczniów wraz z rozwijaniem w nich zdolności odczuwania i interpretowania sztuki (wyjście do ŻPK), czy uczenia			

	poszanowania i zrozumienia natury (wyjście do lasu) oraz historii swojej okolicy (przejście szlakiem pomników postawionych w najbliższej okolicy); • wprowadzenie nagrody fair play dla osób / grup, które wyróżniają się wzorcową, przyjacielską postawą (np. nagroda na zakończenie roku szkolnego przyznawana przez nauczycieli – Złoty Laur • „poznaj mnie” – zajęcia podczas, których uczniowie dzielą się własnymi pasjami, zainteresowaniami ze swoimi rówieśnikami. Każdy uczeń przygotowuje, krótkie 5-minutowe wystąpienia na temat swoich pasji (forma prezentacji jest dowolna, np. plakat, prezentacja multimedialna, śpiew, portret, kolaż zdjęć, film). Celem zajęć jest lepsze poznanie siebie nawzajem. ○ trening asertywnego zachowania się – uczniowie zapoznają się ze sposobami komunikowania się z innymi ludźmi. Rozumieją dlaczego asertywny styl prowadzenia dialogu jest lepszy niż inne. Zajęcia warto prowadzić w formie dramy, gdyż pozwoli to na leprze przeżycie oraz zrozumienie zagadnienia; ○ uczniowie dowiadują się czym jest konformizm, komunikacja pasywna, komunikacja agresywna oraz uczą się zachowywać w sposób asertywny ○ „czy rozumiesz co do Ciebie mówię” – lekcja mająca na celu zaznajomienie uczniów z tematem komunikacji niewerbalnej poprzez: • prowadzenie pantomim i staranie się określić, jakie emocje wyraża dana osoba, • zajęcia poświęcone odkrywaniu barier komunikacyjnych, zrozumieniu różnicy pomiędzy aktywnym słuchaniem a słyszeniem. • psycholog bądź wykwalifikowany w temacie nauczyciel prowadzi zajęcia na temat przyjaźni, relacji koleżeńskich, relacji międzyludzki oraz ich pielęgnacji. • zapoznanie z procedurami wynikającymi z zagrożeń w związku z pandemią COVID-19. Nauczyciele omawiają ten temat podczas zajęć oraz rozmieszczają w widocznych miejscach plansze z wytycznymi dla uczniów i rodziców dotyczących przestrzegania zasad bezpieczeństwa w czasie pandemii. • ponowne zapoznanie uczniów z regulaminem szkolnym; • wdrażanie uczniów do przestrzegania podstawowych zasad bezpiecznego zachowania się w czasie lekcji, przerw, zajęć pozalekcyjnych oraz w drodze do i ze szkoły; • zaznajomienie uczniów z zasadami bezpiecznego poruszania się po drogach, ulicach miejskich • uświadomienie uczniom zasad postępowania na wypadek pożaru.
--	---

1. Budowanie odpowiedniej postawy w świadomości dzieci i młodzieży oraz ich rodziców.	Zajęcia prowadzone w formie pogadanek, szkoleń, warsztatów plastycznych, wprowadzenie elementu dram psychologicznych do prowadzonych ćwiczeń;	Wszyscy nauczyciele Psycholog Pedagog	Cały rok	Uczniowie oraz rodzice i opiekunowie
	• budowanie u ucznia więzi z placówką, nauczycielami oraz osobami uczęszczającymi do szkoły – pozwalanie uczniom włączyć się w proces organizacji akademii, wyjść, wyjazdów. Nawet najmniejszy udział, poczucie współorganizowania wzbudza poczucie istotności u młodego człowieka oraz wpływa na identyfikację go z placówką oświatową; • angażowanie rodziców w tworzone inicjatywy; pytanie ich o zdanie oraz umożliwienie prowadzenia ustalonych wcześniej zajęć (przy opiece wyznaczonego wcześniej nauczyciela i/lub wychowawcy klasy); • psycholog/ pedagog szkolny prowadzi zajęcia, których celem jest nauczanie uczniów mówienia o swoich potrzebach oraz rozwijanie umiejętności nazywania emocji – rozmowa o emocjach, identyfikowanie emocji u siebie i innych, zdolność ich nazywania. Prowadzący wykorzystuje zajęcia aktywizujące, które wpływają na rozwijanie inteligencji emocjonalnej uczniów.			

Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny

Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny bazuje na wytworzonych relacjach pomiędzy nauczycielami, pedagogami szkolnymi, a rodzicami dzieci, ich opiekunami.

Jedynie odpowiednia współpraca, partnerskie działanie jest w stanie przynieść założone wcześniej działania wychowawcze. Z tego powodu tak niezmiernie ważne jest kładzenie dużego nacisku na relacje pomiędzy dorosłymi, wzajemne zrozumienie oraz zaufanie.

Postulat wspieranie rodziny w roli wychowawczej wynika nie tylko z pandemii, ale będącego także rezultatem cywilizacyjnych przemian, stał się wyzwaniem umocowanym w tegorocznych kierunkach polityki oświatowej państwa.

Cele programu:

1. Zapoznanie się z oczekiwaniami rodziców oraz nauczycieli.
2. Tworzenie przestrzeni do współpracy z rodzicami rozumiane jako współdecydowanie oraz współodpowiedzialność za to, co się dzieje w szkole.
3. Zaangażowanie rodziców, wychodzenie z inicjatywami na nowe działania mające na celu edukację ich dzieci.

Propozycja działań:

Zadanie	Sposób realizacji	Odpowiedzialny	Termin oraz częstotliwość	Odbiorca
1. Zapoznanie nauczycieli i opiekunów uczniów z aktualnym poziomem i jakością nawiązanych relacji pomiędzy nimi.	- spotkanie z psychologiem, pedagogiem szkolnym - spotkania z rodzicami uczniów	Wychowawcy klas	Na bieżąco	Wychowawcy, nauczyciele, dyrekcja, rodzice, opiekunowie dzieci
	• każdy wychowawca określa, jaki procent rodziców/ opiekunów uczniów bierze udział w organizowanych wywiadówkach. Taka aktywność jest oznaką najmniejszego, minimalnego zainteresowania dorosłych swoimi podopiecznymi. Konieczne jest również przeanalizowanie, którzy opiekunowie podejmują się aktywnych działań (np. organizacja lub współorganizacja wyjazdów klasowych/ szkolnych, imprez szkolnych, eventów, itp.); • każdy wychowawca sporządza raport stanu rodzin będących niewydolnymi wychowawczo bądź ujawniających problemy wychowawcze. Sporządzenie wspólnie z pedagogiem i psychologiem listy działań, jakie zostały podjęte przez szkołę w celu pomocy uczniom tych rodzin oraz analiza ich dotychczasowej skuteczności; • wychowawcy podczas spotkania z rodzicami informują dorosłych o obecnej jakości nawiązywania współpracy na linii rodzice-nauczyciele. Wychowawca informuje rodziców/ opiekunów uczniów, że ich wsparcie i pomoc jest bardzo mile widziane i niezbędne oraz że posiadane przez nich prawa zezwalają im na podejmowanie interwencji oraz udział w życiu placówki szkolnej; • psycholog/ pedagog szkolny informuje rodziców/ opiekunów dlaczego istotne jest utrzymywanie ciągłej i dobrej relacji na linii opiekunowie uczniów-nauczyciele – często to oni najwięcej czasu przebywają z uczniami z rodzin problemowych i mogą reagować na pojawienie się niepożądanych sygnałów;			
1. Pełnienie funkcji informacyjnej w sytuacjach kryzysowych.	- spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym,	Psycholog Pedagog	I semestr	Nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja
2. Podnoszenie społecznych kompetencji nauczycieli.	- e-szkolenie.	Zaproszeni specjaliści		szkoły

	• podczas spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym nauczyciele zapoznani zostaną z metodami, które pozwolą nawiązać odpowiednie relacje z rodzicami/ opiekunami uczniów, zachęcić ich do współpracy i tym samym zbudować swój pozytywny, profesjonalny wizerunek
--	--

1. Nawiązanie dialogu.	- spotkania z psychologiem/ pedagogiem szkolnym i dyrekcją,	Wychowawcy klas Rada rodziców Koordynator grupy wsparcia Zespół ds. promocji Dyrektor	Cały rok	Nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja szkoły oraz rodzice/ opiekunowie uczniów
2. Uświadomienie opiekunom uczniów ich praw i obowiązków wynikających z faktu uczestnictwa ich dziecka w życiu Ośrodka.	- spotkania z wychowawcami klas.			
3. Poznanie oczekiwań rodziców/ opiekunów uczniów względem szkoły i nauczycieli.	• dyrektor, psycholog/ pedagog szkolny, wychowawcy klas, uświadamiają rodziców/ opiekunów prawnych i faktycznych opiekunów uczniów, jakie mają prawa i obowiązki. Dowiadują się, jakie działania mogą podjąć, aby pomóc pracownikom szkoły w realizacji programu edukacyjnego (np. do kina, do muzeum z uczniami, współorganizowanie lekcji, pomoc finansowa, bądź w realizacji konkretnego wydarzenia itp.). Szkoła zachęca i umożliwia dorosłym podejmowania samodzielnych inicjatyw, samodzielnego angażowania się w życie placówki oraz dzielenia pomysłami z odpowiednimi nauczycielami bądź wychowawcami klas; • dyrektor, wychowawcy organizują cykliczne spotkania z rodzicami uczniów, podczas których podsumowują ostatni okres (i/lub inny okres czasu) oraz oceniają jakość nawiązanej współpracy pomiędzy dorosłymi, a szkołą. Najbardziej aktywni opiekunowie dzieci zostają wyróżnieni podczas obchodów Dnia Patrona Szkoły – czas poświęcony na dodatkowe zaangażowanie się rodziców w życie szkoły i ich praca nie mogą pozostać niezauważone. Każda praca, w szczególności społeczna, powinna być doceniona; • wychowawca organizuje spotkanie z opiekunami dzieci, podczas którego zapoznaje się z ich opiniami i oczekiwaniami względem sposobu nauczania i funkcjonowania szkoły; • wychowawca, nauczyciele informują rodziców o prowadzonych aktywnościach – wywieszanie informacji na tablicy ogłoszeń, na stronie Internetowej, na blogu grupy/ szkoły/ klasy, wysyłanie mailingu do rodziców, powiadamianie dorosłych podczas spotkań w szkole;			
4. Usprawnienie działania Rady Rodziców/				

	szkoła organizuje Dni Otwarte dla rodziców/ opiekunów, podczas których uczniowie wcielają się w rolę organizatorów wydarzenia i oprowadzają rodziców/ opiekunów po szkole i przygotowanych atrakcjach – Zespół ds. promocji			
1. Wdrożenie wspólnego, partnerskiego podejścia i zarządzania placówką szkoły.	- współorganizowanie wydarzeń przy współpracy rodziców/ opiekunów uczniów i nauczycieli.	Wychowawcy klas Wychowawcy grup wychowawczych	Cały rok	Rodzice/ opiekunowie uczniów
	- wspólne spotkania rodziców i nauczycieli z udziałem uczniów – wspólne organizowanie wydarzeń np.: - czytanie w bibliotece/ na powietrzu – spontaniczne czytanie z podziałem na role (rodzice, i nauczyciele angażują się w odgrywanie ról); - zorganizowanie konkursu plastycznego na najlepszy plastyczny duet: rodzic z dzieckiem; - zorganizowanie jasełek z udziałem rodziców - zorganizowanie akcji zarobkowej/ rzeczowej dla schroniska dla zwierząt; - zorganizowanie turnieju rodzinnego podczas festynu szkolnego - wspólne gotowanie np. przyrządzanie sałatek, potraw na zimno.			

1. Wspólne rozwiązywanie sytuacji problemowych. 2. Prowadzenie diagnozy środowiskowej, udzielenie wsparcia rodzinom potrzebującym.	- informowanie osób potrzebujących o instytucjach/ organizacjach świadczących pomoc.	Zespół ds.promocji Koordynator SPK „Dajmy szansę” Zespół ds. szybkiej interwencji Grupa wsparcia dla rodziców	Cały rok	Pedagog/ psycholog szkolny, nauczyciele i wychowawcy, rodzice/ opiekunowie dzieci
	• Zespół ds. promocji przypomina o możliwych formach wsparcia dla rodzin potrzebujących. Kontakt przybiera formę telefonu zaufania, bądź zaufanej skrzynki mailowej. Za pośrednictwem mediów rodzice informują o swoich strapieniach, licząc tym samym na wsparcie i dyskrecję osób, z którymi się kontaktują; • psycholog/ pedagog szkolny/ koordynator SPK „Dajmy szansę” /wychowawca udzielają informacji o możliwych formach wsparcia świadczących wsparcie w miejscu zamieszkania bądź innym miejscu zasugerowanym przez osobę potrzebującą (np. droga mniej oficjalna poprzez kontakt telefoniczny) – omawiane sytuacje problemowe to np.: problemy wychowawcze, problemy komunikacyjne w rodzinie, przemoc w rodzinie, sytuacje nałogowe, ubóstwo, długotrwałe sytuacje chorobowe, bezrobocie, eurosieroctwo, choroby; • psycholog/ pedagog szkolny wspomaga wychowawcę klasy w przeprowadzaniu wywiadów środowiskowych – wspólne prowadzenie indywidualnych i bezpośrednich spotkań z rodzicami, odwiedzanie domu rodzinnego ucznia; • wspólne prowadzenie projektów np. przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym i przemocowym wśród uczniów: ○ diagnoza problemu, ○ wdrożenie wszelkiej formy edukacji na temat zjawiska agresji i przemocy (za pomocą ulotek, pogadanek, szkoleń, psychodram, poradników, filmów, warsztatów, spotkań z przedstawicielami służb mundurowych itp.), ○ konsultacja ze specjalistami na temat sytuacji problemowej oraz wprowadzenie działań naprawczych, ○ wspólne organizowanie różnego typu akcji promujących zdrowy tryb życia, ○ informowanie o konsekwencjach, jakie spotykają sprawców przemocy i agresji,			

	○ informowanie uczniów, w jaki sposób bronić się przed agresją i przemocą międzyrównieżniczą, gdzie szukać pomocy, jakie działania podjąć, aby minimalizować możliwość zaistnienia sytuacji problemowe. Tego typu działania powinny dotyczyć każdej sytuacji problemowej w szkole. Warto angażować rodziców/ prawnych opiekunów dzieci w prowadzone projekty. Wspólne działanie z pewnością usprawni pracę oraz zwiększy efektywność prowadzonych działań.
--	---